

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 21 maja 2024 r.

Pozycja 122

POSTANOWIENIE z dnia 27 czerwca 2023 r. Sygn. akt Ts 173/20

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Justyn Piskorski,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej E.G. w sprawie zgodności:

art. 212 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 533, ze zm.), z art. 54 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 oraz art. 73 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 9 grudnia 2020 r. (data nadania) E.G. (dalej: skarżąca), reprezentowana przez pełnomocnika z urzędu, wystąpiła z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego.

1. Wyrokiem z 5 czerwca 2019 r. (sygn. akt [...]) Sąd Rejonowy w W. V Wydział Karny (dalej: Sąd Rejonowy) uznał skarżącą winną popełnienia czynu z art. 212 § 1 w związku z art. 212 § 2 w związku z art. 12 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2018 r. poz. 1600; dalej: k.k.). Sąd Rejonowy orzekł, że skarżącą „w ramach zarzuconego jej czynu uznaje za winną tego, że: w okresie od dnia 22 grudnia 2016 roku do dnia 30 września 2017 roku w W., działając w krótkich odstępach czasu z góry powziętym zamiarem, za pomocą środków masowego komunikowania pomawiała B.R. o postępowanie i właściwości, które mogły poniżyć ją w opinii publicznej i narazić na utratę zaufania potrzebnego dla wykonywania zawodu lekarza o specjalizacji ginekolog-położnik w ten sposób, że na stronie internetowej (...), na adres e-mailowy kliniki (...), jak również na stronie (...) i adres e-mailowy recepcji (...), stronie (...) przesłała oraz zamieszczała nieprawdziwe treści, iż B.R. zabiła jej dziecko w 6 tygodniu ciąży w wyniku przeprowadzenia bez jej zgody badania USG przy użyciu metody Dopplera pulsacyjnego oraz, iż w/w wykonuje badania USG przy użyciu metody Dopplera pulsacyjnego bez uprawnień, certyfikatów i bezprawnie przy czym kierowała jednocześnie do innych pacjentek ostrzeżenia przed korzystaniem z usług Beaty Rutkowskiej wskazując, że umawianie pacjentek na USG ciąży do Beaty Rutkowskiej może się skończyć tragedią (...)”.

2. Sąd Okręgowy w W. IX Wydział Karny Odwoławczy (dalej: Sąd Okręgowy), po rozpoznaniu apelacji wniesionej przez skarżącą, wyrokiem z 8 stycznia 2020 r. (sygn. akt [...]) utrzymał w mocy zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego, dzieląc stanowisko Sądu w przedmiocie winy skarżącej co do przypisanego jej czynu. Stwierdził, że wypełnia on dyspozycję art. 212 § 2 w związku z art. 12 k.k.

3. W skardze konstytucyjnej skarżąca wskazała, że orzeczeniem, z którym łączy naruszenie konstytucyjnych praw, jest wyrok Sądu Okręgowego z 8 stycznia 2020 r., utrzymujący w punkcie I wyrok Sądu Rejonowego. Podała, że sądy obu instancji, wskazanymi wyżej wyrokami, „uznały wypełnienie przesłanek przestępstwa opisanego w art. 212 § 2 k.k., uznając Skarżącą winną zarzucanego jej czynu. Tym samym uznały za nieuprawnione zachowanie Skarżącej polegające na: – uprzedzeniu innych pacjentek korzystających z usług dr B.R. przed powierzaniem w jej ręce własnego zdrowia oraz życia poczętego a nienarodzonego dziecka w okresie wczesnej ciąży, – rozpowszechnianiu informacji o braku posiadania certyfikatu uprawniającego dr B.R. do wykonywania badań USG oraz – rozpowszechnianiu informacji o niebezpieczeństwie niosącym prowadzenie diagnostyki USG metodą Dopplera pulsacyjnego we wczesnym okresie ciąży” (s. 6 uzasadnienia skargi konstytucyjnej). Stwierdziła, że orzeczenia te naruszają konstytucyjne prawo do: wolności wyrażania poglądów oraz rozpowszechniania informacji (art. 54 ust. 1 Konstytucji) oraz prawo do rozpowszechniania wyników badań naukowych (art. 73 Konstytucji).

Skarżąca poinformowała, że wyrok Sądu Okręgowego ma charakter ostateczny, ponieważ zgodnie z obowiązującymi przepisami nie przysługuje od niego kasacja.

4. Zarządzeniem Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z 5 lutego 2021 r., wydanym na podstawie art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK), skarżąca została wezwana do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez doręczenie trzech kompletnych odpisów pisma Rzecznika Praw Pacjenta z 29 maja 2020 r. (sygn. [...]) oraz jednego odpisu skargi konstytucyjnej wraz ze wszystkimi załącznikami.

Skarżąca wykonała zarządzenie Prezesa Trybunału, załączając do pisma procesowego z 15 lutego 2021 r. (data nadania) wymagane dokumenty.

Sędzia Trybunału Konstytucyjnego zarządzeniem z 29 czerwca 2021 r. (doręczonym 19 lipca 2021 r.), na podstawie art. 61 ust. 3 u.o.t.p.TK, wezwał skarżącą do usunięcia, w terminie 7 dni od daty doręczenia zarządzenia, braków formalnych skargi konstytucyjnej przez doręczenie jednego odpisu skargi konstytucyjnej wraz ze wszystkimi wymienionymi w niej załącznikami; trzech kompletnych (zawierających wszystkie strony) kopii pisma Rzecznika Praw Pacjenta z 29 maja 2020 r.; odpisu lub poświadczonej przez pełnomocnika za zgodność z oryginałem kopii uzasadnienia wraz z czterema kopiami: wyroku Sądu Rejonowego z 5 czerwca 2019 r. (sygn. akt [...]) i wyroku Sądu Okręgowego z 8 stycznia 2020 r. (sygn. akt [...]); przedstawienie stanu faktycznego poprzez chronologiczne określenie postępowania poprzedzającego wydanie ostatecznego rozstrzygnięcia, w związku z którym została wniesiona skarga konstytucyjna; wskazanie, która konstytucyjna wolność lub prawo wyrażone w art. 54 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 oraz art. 73 Konstytucji i w jaki sposób zostały naruszone przez zaskarżony w skardze konstytucyjnej art. 212 § 2 k.k.; dokładne uzasadnienie zarzutu niezgodności kwestionowanego w skardze konstytucyjnej przepisu ze wskazanymi wzorcami kontroli. W zarządzeniu zawarto informację, że dokumenty przesłane 15 lutego 2021 r. w odpowiedzi na zarządzenie Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z 5 lutego 2021 r. były niekompletne. Nie wszystkie załączniki wymienione w skardze konstytucyjnej zostały

przesłane. W każdym odpisie orzeczenia Rzecznika Praw Pacjenta z 29 maja 2020 r. brakowało jednej ze stron.

W odpowiedzi na powyższe zarządzenie sędziego Trybunału Konstytucyjnego skarżąca przesłała pismo z 26 lipca 2021 r. (data nadania) zatytułowane „Uzupełnienie braków formalnych skargi konstytucyjnej”, do którego załączyła wskazane w zarządzeniu dokumenty.

Jednocześnie pismem z 26 lipca 2021 r. złożyła wniosek dowodowy, wnosząc o dopuszczenie dowodu z nowego dokumentu w postaci wyroku Sądu Apelacyjnego w W. V Wydział Cywilny z 29 grudnia 2020 r. (sygn. akt [...]) oraz z 53 strony jego uzasadnienia.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Stosownie do art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygania. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu m.in. wtedy, gdy nie spełnia ona wymogów określonych w ustawie.

2. Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w ustawie, wnieść skargę do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji. Zasady obowiązujące przy składaniu skargi konstytucyjnej zostały rozwinięte i sprecyzowane w ustawie o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym. Jednym z warunków złożenia skargi konstytucyjnej jest określony w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK wymóg wniesienia skargi po wyczerpaniu drogi prawnej, o ile droga ta jest przewidziana, w ciągu 3 miesięcy od dnia doręczenia skarżącemu prawomocnego wyroku, ostatecznej decyzji lub innego ostatecznego rozstrzygnięcia. W art. 44 ust. 1 u.o.t.p.TK wskazany jest natomiast obowiązek zastępstwa skarżącego przez adwokata lub radcę prawnego, chyba że skarżącym jest sędzia, prokurator, adwokat, radca prawny, notariusz, profesor lub doktor habilitowany nauk prawnych, w zakresie sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej, a także reprezentowania skarżącego w postępowaniu przed Trybunałem. Zgodnie z art. 44 ust. 2 u.o.t.p.TK w razie niemożności poniesienia kosztów pomocy prawnej, skarżący może złożyć do sądu rejonowego swego miejsca zamieszkania wniosek o ustanowienie dla siebie adwokata lub radcy prawnego z urzędu. Jak stanowi art. 44 ust. 3 zdanie pierwsze u.o.t.p.TK złożenie takiego wniosku wstrzymuje bieg terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej. Odwołując się do stanowiska Trybunału Konstytucyjnego wyrażonego w postanowieniu z 17 czerwca 2015 r., sygn. Ts 348/14 (OTK ZU nr 3/B/2015, poz. 329) należy zauważyć, że w przypadku wstrzymania biegu terminu do wniesienia skargi (w wyniku złożenia wniosku, o którym mowa w art. 44 ust. 2 u.o.t.p.TK) termin ten (wskazany w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK) zostaje podzielony na dwa okresy: pierwszy to okres od dnia doręczenia skarżącemu ostatecznego orzeczenia organu władzy publicznej do dnia wystąpienia przez niego z wnioskiem o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, a drugi to okres od dnia powiadomienia pełnomocnika z urzędu o umocowaniu w sprawie do dnia wniesienia skargi konstytucyjnej. Łącznie oba okresy nie mogą przekroczyć trzech miesięcy (art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK). Podzielenie terminu do złożenia skargi na dwa krótkie odcinki czasowe wymaga przy tym każdorazowo dokonania obliczeń zmierzających do sprawdzenia, czy łączna ich suma nie przekracza trzech miesięcy. Wstrzymanie biegu terminu następuje z reguły po okresie wyrażonym w dniach, dlatego aby sprawdzić, czy suma

dwóch podanych powyżej okresów nie przekracza wspomnianych trzech miesięcy, niezbędne jest przyjęcie zasady określonej w art. 114 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1740, ze zm.; dalej: k.c.), zgodnie z którą jeżeli termin jest oznaczony w miesiącach, a ciągłość terminu nie jest wymagana, miesiąc liczy się za dni trzydzieści. Prawo do zastosowania w niniejszej sprawie powołanego powyżej przepisu k.c. wynika z art. 36 u.o.t.p.TK, który stanowi, że w zakresie nieuregulowanym w ustawie do postępowania przed Trybunałem stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1822 i 1823, ze zm.; dalej: k.p.c.), w tym art. 165 § 1 k.p.c., zgodnie z którym terminy oblicza się według przepisów prawa cywilnego. Trzymiesięczny termin do wniesienia skargi konstytucyjnej, o którym mowa w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, wyliczony stosownie do art. 114 k.c., odpowiada 90 dniom.

Zgodnie z powyższym należy zatem przyjąć, że z chwilą złożenia przez skarżącego, do właściwego miejscowo sądu rejonowego, wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu trzymiesięczny termin do wniesienia skargi traktuje się tak, jakby od samego początku był terminem 90-dniowym (zob. postanowienie TK z 15 kwietnia 2015 r., sygn. Ts 348/14, OTK ZU nr 3/B/2015, poz. 328). Należy jednocześnie podkreślić, że przy obliczaniu terminu złożenia skargi konstytucyjnej nie uwzględnia się dnia doręczenia skarżącemu ostatecznego orzeczenia ani dnia doręczenia adwokatowi informacji o wyznaczeniu go pełnomocnikiem z urzędu (zob. postanowienie TK z 4 marca 2015 r., sygn. Ts 50/14, OTK ZU nr 3/B/2015, poz. 246).

Skarżąca jako ostateczne orzeczenie w sprawie wskazała wyrok Sądu Okręgowego w W. IX Wydział Karny Odwoławczy (dalej: Sąd Okręgowy) z 8 stycznia 2020 r. (sygn. akt [...]). Zgodnie z informacją zawartą w piśmie Sądu Okręgowego z 23 listopada 2020 r. odpis wymienionego wyroku wraz z uzasadnieniem skarżąca odebrała osobiście 19 lutego 2020 r. Następnego dnia rozpoczął bieg trzymiesięczny (90 dniowy) termin do wniesienia skargi konstytucyjnej. 9 marca 2020 r., a więc 19 dni po doręczeniu ostatecznego orzeczenia, skarżąca złożyła do sądu rejonowego wniosek „o przydzielenie [jej] pełnomocnika z urzędu do napisania skargi konstytucyjnej”. Stosownie do art. 44 ust. 3 zdanie pierwsze u.o.t.p.TK tego samego dnia nastąpiło wstrzymanie biegu terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej. Sąd Rejonowy w W. X Wydział Karny (dalej: Sąd Rejonowy) postanowieniem z 9 września 2020 r. (sygn. akt [...]) ustanowił dla skarżącej pełnomocnika z urzędu, który miał być wyznaczony z listy prowadzonej przez Prezesa tego Sądu. Pismem z 10 września 2020 r. Sąd Rejonowy zawiadomił wyznaczoną imiennie adwokat, że postanowieniem z 9 września 2020 r., na podstawie art. 44 ust. 1 i 2 u.o.t.p.TK, została wyznaczona dla skarżącej pełnomocnikiem z urzędu. Wymienione zawiadomienie pełnomocnik skarżącej odebrała 24 września 2020 r. Zgodnie z art. 44 ust. 3 pkt 1 u.o.t.p.TK 25 września 2020 r., tj. pierwszego dnia po dniu doręczenia adwokatowi rozstrzygnięcia właściwego organu o wyznaczeniu go pełnomocnikiem skarżącego, nastąpiło wznowienie biegu terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej. Pełnomocnikowi skarżącej pozostało do wniesienia skargi 71 dni (90 dni pomniejszone o 19 dni). Termin, o którym mowa w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, upłynął z końcem dnia 4 grudnia 2020 r., natomiast skarga konstytucyjna została wniesiona 9 grudnia 2020 r. (data nadania). Trybunał stwierdza, że rozpatrywana skarga konstytucyjna została wniesiona 95 dnia od dnia następnego po dniu doręczenia skarżącej ostatecznego orzeczenia czyli z przekroczeniem ustawowego terminu przewidzianego do wniesienia skargi konstytucyjnej.

Okoliczność ta jest samodzielną podstawą odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu (art. 77 ust. 1 w związku z art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK).

Biorąc powyższe pod uwagę, Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżące przysługuje prawo do wniesienia zażalenia na postanowienie o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej w terminie 7 dni od dnia jego doręczenia.